

készüljete a jogtalanság bilincseinek széttörésére, ne éljen e hazában jogtalan, elnyomott nemzet! Elég volt az ezer éves elnyomottság! — mondja a proklamáció. Szép az általános és titkos választójog, érdemes róla beszélni, érte küzdeni; de az az eszköz, melyet a pártvezetőség október 10-ére elrendelt, amely jogtalan, époly veszedelmes jogtalan, mert a munkást szerződés köti a munkára. A szerződés egyoldalú fölbontása pedig határozott jogsérelem a másik szerződő félre nézve. Vajjon mit szólnának legelső sorban maguk a szociálisták, ha a munkaadók is kijelentnék, hogy egy szép napon ők is beszüntetnek minden munkát? Nem ők huznák-e meg leghamarabb a vészhangot, hangoztatván, hogy minden embernek legszentebb joga van dolgozni, s a munka lehetőségének hirtelen elvonása a legnagyobb jogtalanság?

De veszedelmes is ez az új fegyver, még pedig nem csupán azért, mert visszafelé is elsülhet, hanem azért is, mert határozott lépés a teljes társadalmi zűllés, az anarkia felé. A jogorvoslásnak illetően erőszakos módja ugyanis máskor is meg másért is eszébe juthat a szociálista pártnak; már pedig nyilvánvaló, hogy az általános sztrájknak gyakori ismétlődése a gazdasági életet gyökerében megtámadó, forradalmi jellegű tünet, mely, mint minden egyéb forradalom, csak kárára válik a társadalomnak. A szerves fejlődés törvényei uralognak a társadalomban is; e törvények lassan bár, de biztosan és a leggyakrabban mégis sokkal előbb érlelnek meg minden olyan átalakulást, melyet

a forradalom sokszor századokra vet vissza.

Valóságos nemzeti szerencsétlenség tehát, valóban dies nefastus, hogy egynehány izgága, haszonleső, önérdékből vezérszerepet bitorló petrolőr a magyar munkást egy gazdasági Dózsa-lázadásba kergeti bele. A cél nem szentesíti az eszközt, legkevesbé akkor, ha az eszköz a céllal egyáltalán nincs is összefüggésben. Az erőszak és jogtiprás nem lehet új alkotmány sarokköve.

De tudjuk, hogy ott, hol izzó szenvedélyek harci riadója szüntelen szól, a békés szónak nincsen keletje. Jól tudjuk, hogy szavunk elvész a gyűlöletnek százszor ismételt sallangos frázisai közepett. Nem is áztat bennünket a remény, hogy csak meg is hallják, nemhogy meghallgassák a józanság ígéit azok, kiket magával sodort az új jelszavak narkotikus erejű áradata. De bizunk abban, hogy az erőszak meghiusul, s a társadalomnak azon elemei, melyek a béke áldásait s a tisztességes munkának gyümölcseit megbecsülik, a gyűlölet és erőszak politikájának ingoványos ösvényére nem fognak tévedni.

Azt azonban az egész magyar nemzet nevében sajnáljuk, hogy az erőszakos dologtalanságnak e dies nefastusa épen arra a napra esik, melyen az állami életnek egyik legfontosabb tényezője, a parlament megkezdí munkásságát. Baja városa nevében pedig végtelenül rösteljük, hogy a munkátlank bajai népgyűlése épen okt. 6-ára, tehát arra a napra esik, melyen meghaltak a hazáért, kik szüntelen dolgoztak és küzdöttek virágzásáért

Magyarász Ferenc.

Vértanuk napja.

Ha végtelen időnkig is fog állani ezen a helyen a magyar birodalom, sohase muljék el esztendő, hogy a krónikás október hatodikán föl ne elevenítse azt, maga borzalmasságában fenséges halált, amelyet martírjaink tizenhárman szenvedtek az aradi sáncok alatt. Mert az idő kereke hihetetlenül gyorsan forog. Az emberek a napi robotban elfásulnak, a mindennapi kenyérért véres verejtéket izzadnak, lótnak-futnak naphosszat és gondolataik szétforgácsolódnak. Az emberek felejtnek. De a krónikás álljon mindig a helyén. És ne szoritkozzék csupán arra, hogy a tovairamló nap eseményeit tartja számon, hanem világítson be szövéténekével a multakba, idézze fel ennek a sokat hányatott nemzetnek minden dicsőségét, minden gyászát és rázza fel velük aléltágukból az aléltakat, közönyükből a közönyösöket, álmukból az alvókat. A rég letűnt dicsőségből fakasszon új lelkesedést, a gyászból pedig facsarjon keserű könyeket, amelyek — míg végiggördülnek az arcokon — tette késztenek és nagy, merész elhatározásokat teremtenek.

Mert a gyász önmagában nem elég. A tehetetlen siránkozás csak az egyén privilegiuma. Egy nemzet másképen gyászol. Fogadalommal. Megfogadja, hogy elhalt nagyjainak ideáljaihoz hű marad. Vagy ökölbe szorult kezekkel. Ha a hatalom elrabolja tőle nagyjait. Az aradi tizenháromat bitófára vitték . . .

Azóta egy emberöltőnél is több mult el. És sok minden megváltozott. Főképp az emberek. Manapság az a nézet uralkodik, hogy sokkal jobb megélni a hazafiságból, mint meghalni a hazáért. Vagy kényelmesebb elhagyni a hazát, mint nyomorogni a hazában. Szomorú, de így van.

És ez az oka, hogy az aradi mártirok

TÁRCA.

Rád gondolok.

Horvátból fordítva.

Rád gondolok, ha zengve jó a hajnal,
Rád gondolok, ha véget ér a nap,
Rád gondolok vágyón, titokba', halkal,
Az emberek ha mind elnyugszanak.

Rád gondolok a bűvös esti órán,
Nincs pillanat, hogy rád nem gondolok,
Imádlak, téged, én egyetlen rózsám,
Üdv rám csak szép szemedből mosolyog.

Te érted van az illat a virágon,
Tenélküled a gyönyör semmisség,
Tenélküled üres a boldogságom,
Ahol nem vagy te, fullasztó a lég.

Rád gondolok egész bús életemben,
Tenélküled az életem pusztaság;
Rád gondolok, míg vér buzog erebben,
Míg nem borul rám örök némaság.

Fölenged tán a fagy hideg szivedbe',
Ha engem majd a hűs sír befogad,
Gondolj rám akkor néha önfeledve,
Sajnálj meg sírban is hű rabodat.

Fehérváry Dezső.

Halálos ítélet.

Dramolett.

A „Bajai Független Ujság” eredeti tárcája.

Írta: Molnár Gyula.

Személyek:

Mérey Andor, tanár.

Hoós Matild, tanítónő.

(Szín: Hoós Matild egyszerű, de csinnal butorozott lakása.)

I. JELENET.

Matild: (csengetést hallván, kinyitja a háttéri ajtót, s belép Andor.)

Matild: (kezét nyújt Andornak, melyet az tisztelteljesen ajkaihoz emel.) Olyan nehezen vártam.

Andor: Leplezve mély felindulást színlelt jókedvvel.) Magától kitellik kedves Matild, hogy aggódott miattam.

Matild: Jöjjön . . . ülünk ide. (A szoba egy izlésesen díszített fülkájébe vonulnak és leülnek bizalmas tét-a-tét-ben.) Most aztán mindent el kell mondanom.

Andor: Nem, Matild! Mindössze is annyit mondok, hogy Budapest egyik leghíresebb orvostanárának határozott és jól megokolt véleménye szerint én vagyok a világ legegészségesebb embere.

Matild: (Tapsolva) Hála Istennek! Nos ugye mindig mondtam képzelt beteg volt . . . Szobatudós, akinek az idegzetét megviselte a sok éjjelezés s asztal előtti görnyedés . . . Gyomrát megrontotta a tömérdek tanulás . . . fejét

pedig ólomnehézzé tette a sok . . . sok . . . tudás. Ugye, hogy így van?

Andor: Körülbelül . . . Mától fogva sokat kell levegőn lennem . . . Azután egy Karlsbadi kúra . . . Ez lesz a mi nászutunk. Ne féljen nem lesz unalmas. Ki-ki rándulunk a szomszédos fürdőhelyekre. Franzensbad, Marienbádba . . . Megnézzük a történelmi nevezetességű Egert . . .

Matild: (Ujjongva.) Igen . . . Igen . . . mindent megnézzünk . . . És közben egészsége teljesen helyreáll . . . Ha tudná mennyit aggódtam maga miatt . . . Istenem. Hét esztendő óta a vőlegényem. A bibliai pásztor se szolgált tovább a feleségeért . . . Hét esztendő. Több mint egy öröklét . . . És azalatt mennyi gond, mennyi félelem . . . Mialatt vizsgáit tette . . . mig kinevezéshez jutott . . . Azután mig a fővárosba helyezték át . . . Akkor a saját előmenetelem . . . mennyi lótas-futás, mig segédtanítónővé választattam . . . és micsoda sysifusi erőlködés kellett ahhoz, hogy rendessé legyek . . . Most aztán mindent elértünk . . . Van állásunk . . . egészen tisztos existenciánk . . . Hét évi várakozás után végre egybekelhetünk . . . Akkor aztán váratlanul előáll egy sápadt fantóm . . . ugye, hogy csak fantóm . . . Már elszállt . . . Ködbe oszlik . . . Nincs . . . És mi végre-valahára boldogok leszünk!

Andor: Ugy van Matild!

Matild: De hát elmondott-e mindent az orvosnak? A gyakori indokolatlan elaléltágót . . .

emléke kettős súlylyal nehezedik a lelkünk. Hiszen ők azzal a szent meggyőződéssel tették oda a nyakukat a hóhér hurokjába, hogy gyötrelmes kimulásuk a mi ujjászületésünk lesz. Hogy az ideál, amelyért meghalnak, kikél a sirjuktól és mint a szélviharban terjedő tűz, eget és földet betölt. Azt hitték, hogy az ő martiromságuk megváltja ezt az országot és hogy az ő haláluk lesz az engesztelő áldozat, amely minden bánatnak, minden szenvedésnek elejét veszi. Ebben a fölemelő tudatban mentek a halálba.

Meghaltak. És a szenvedéseink sem multak el. Voltak napok, amikor egy-két biztató fénysugár mosolygott reánk. De aztán újra csak beborult fölöttünk a menyboltozat. Sívár, egyhangú szürkeség lett úrrá, nehéz, fojtó köd, amelyben botorkálva járunk, keresve az ösvényt és meg nem találva. Az éles rögök megvérzik lábainkat, s hulló vérünk nyomai jelzik az uttalan utakat, a merre bolyongunk. Nincsen közöttünk egy sem, a kinek szavára a szürke párázat széjjel szakadozna. Pedig, hogy követnők azt az egyet! Örömsikoltással, lelkünk odaadó hűségével, mámorittasan, szilaj kedvvel, vakon, a merre utunkat jelezné.

De addig is, a mig eljön a mi Messiásunk — mert el kell jönnie! — forduljunk igaz kegyelettel ama hősök sirja felé, a kik a hazaszeretet legszebb példáját szolgáltatták. Az ő hantjaikon állva, ájtatosabb lesz az imádság, amelyet ajkaink rebegnek. Nincsen templom, amely a lelkünket közelebb hozná az Istenhez, mint az ő siralmuk. Ez a sirdomb megszentelt hely, a hazaszeretet oltára. Vegyük le a kalapunkat, görnyedjünk meg és imádkozzunk . . .

a tömérdek gyomorgöresöt . . . az álmatlanságot? És elmondta-e . . .

Andor: Dénes bátyám halálának körülményeit, nemde.

Matild: Igen, Andor . . . mert hisz ön azt tartja . . .

Andor: És úgy is van . . . Családunk törzfaja évről-évre megtermi végzetes gyümölcsét . . . Olyan örökség ez, melytől sohase fognak szabadulni az örökösök . . . Az kéne, hogy egyszer a sors szekercéje akkorát sujtson a fa derekára, hogy gyökerestől kipusztuljon . . .

Matild: Már ismét keserű . . . Hálálkodnia kellene a gondviseléshez, hogy az átok egy generációjára nézve már most betelt s nem kíván több áldozatot.

Andor: Jó . . . Legyen önnek igaza Matild. Ne beszéljünk többet erről. Ön művelt, okos leány . . . tanítónő . . . Nem fog ideges félelemmel kitérni a kérdés elől, melyet föl akarok vetni . . .

Matild: A mint mondani szokta — csak akadémikus jellegű . . .

Andor: Az, Matild . . . merőben akadémikus . . . Látja, én lelkiismeretes és szorgalmas ember vagyok. Nem öndicséret okáért mondom. Figyeljen rám.

Matild: Egész odaadással figyelek.

Andor: Mikor . . . mintegy félév előtt váratlanul és első ízben nyilalt át egész valómon egy sajátságos, titokteljes fájdalom . . . mintha az organizmus egy láncszeme pattant

Október 6.

Foszló hurján szent emlékezésnek
Évről-évre gyászos, könnyes ének
Elbukásról mért zeng e napon?
Mint ha egykor, akkor — haldokolva
Nem is ama hősök győztek volna,
De hóhérvok: az orv hatalom.

Nem, nem! Ők, a rabul is vezérek,
A midőn a vesztőhelyre léptek,
Akkor vívták fő győzelmüket:
Élve addig mindhiába győztek,
Győzhetetlen léte a dicsőknek
Épp haláluk által született.

Láthatatlan árnyaik vezettek
Titkos harcán dacos türelemnek
Rabságból uj szabadság felé . . .
S törne csak ránk újra olyan ármány,
Nemzetünket uj szilaj csatáján
Nálunk jobban ki vezérlene?

Ezt a népet harcra tüzezebbé
Neveiknél jobban, mi tüzelné?
Ilyen tűznél dicsőbb mi lehet?
. . . Napján ama megdicsőülésnek
Zengjen inkább diadalmi ének
Elbukásról siró dal helyett!

Telekes Béla.

HIREK.

Esküvő. *Flegmann* Ármin nagyváradi kereskedő vasárnap tartja esküvőjét *Fuchs* Irma kisasszonnyal *Fuchs* Lázár leányával Baján.

A »Magyar szent korona országai veres kereszt egylete« bajai fiókja folyó évi október hó 6-án délelőtt 11 órakor a bajai Takarékpénztár termében évi rendes közgyűlését tartja a következő tárgysorozattal: 1. Évi jelentés. 2. Zárszámadások bemutatása. 3. Választások. 4. Egyéb indítványok.

Ügyes kocsis. Bravuros cselekedetet vitt véghez f. hó 3-án délután városunkban egy kocsis legény, kinek nevét nem sikerült meg-

tudnunk. Sajnáljuk, hogy nem dicsérhetjük meg nevének felemlítésével, mert ha cirkuszban látjuk a mutatványt, úgy sűrű tapsokkal honoráljuk. A dolog úgy történt, hogy *Szász* Ottó birtokos lovai, melyek felügyelet nélkül álltak a vásártéren, elvágtattak, magukkal vivén a hintót, melybe be voltak fogva. A lovak a *Vörösmarthy* utcán, *Bódog-téren* és *B. Eötvös* utcán vágtattak végig, amikor egy kocsis formájú legény a *Reich Bernát* cég előtt megkapta a kocsi ernyőjét és hátulról felkapaszkodott a kocsira, onnan be a kocsiába, a kocsiból a bakra és mire a kocsí a városháza elé ért, a gyeplők már a kezeiben voltak és a lovakat megállította. A derék ember megérdemli, hogy lapunban megdicsérjük.

Tetőtűz. Csütörtökön délelőtt kigyuladt és teljesen leégett *Gyulánszky* István Pásztor-utcai házának tetőzete. E tűz-eset alkalmával egy kis meglepetésben is volt részünk, abban t. i. hogy ezúttal, eltérve az eddigi, középkorba illő szokástól, *nem kongattak* órák számra. E művelet tudvalevőleg csupán arravaló, hogy a gyöngébb idegzetűek rémüldözzenek, meg hogy a tűz színhelyén egy sereg lábatlankodó csődüljön össze, kik csak arra jók, hogy a tűzoltókat akadályozzák komoly munkájukban.

A szüret. Az ideai szőlő-szüret e héten csaknem teljes befejezést nyert. Az eredmény jó is, nem is. Jó, mert a minőség kitűnő, rossz, mert a mennyiség kevés. Éppen az utóbbi körülmény az oka, hogy a must ára az idén aránylag elég magas, mert általában 30, de elértek 35 koronát is egy hektoliter mustért. Persze most jó volna, ha több volna, így azonban mi is mérgeledhetünk, mint az a bizonyos »egyszeri«, aki azon bosszankodott, hogy ép akkor tojnak a tyúkjai legkevesebbet, mikor legdrágább a tojás.

Szalmatűz. Kedden este fél hét óra tájban kigyulladt *Bácsvaskuton* egy óriási kazal szalma, mely oly nagy lánggal égett, hogy dacára az aránylag nagy távolságnak egészen idevilágított. Mintegy háromszáz kocsira való szalma lett a lángok martalékává.

volna ketté s a résen át a halál kaudikált volna be . . . Akkor egy új studium nyilott meg előttem . . . Egy képzelt baj eredetét . . . természetét . . . lefolyását . . . szóval, hogy orvosi műnyelvet használjak . . . tanulmányozni kezdtem a kórismét . . .

Egész könyvtárt szereztem be magamnak mindenféle rákos betegségek fölismerése s annak lefolyására nézve . . . Azt hiszem, hogy megközelitem a tudását az én mai professzoromnak, akivel órahosszat vitatkoztam ma a képzelt bajról s talán sejtelve se volt arról, hogy minden elejtett szava kulcs volt számomra, melylyel betegségem titkát földeríteni segített . . . De ne többet erről . . . Hiszen ezzel végeztünk egyszersmindenkorra . . . De mikor még nem láttam egész világosan . . . volt okom azt hinni, hogy Dénes bátyám sorsára jutok . . .

Matild: Szegény, jó Andorom! Leolvastam ezt gyakran az arcáról . . . s együtt szenvedtünk.

Andor: Dénes bátyám igen sok lelki és testi gyötrelmet közepett vált meg az élettől . . . Özvegyet és árvákat hagyott maga után . . . Özvegye igen jelentéktelen nyugdíjat huz . . . A gyerekek sok gond és nélkülözés között bizonytalan jövő elé néznek . . . Erre gondoltam mialatt a mi egybekelésünk kitűzött napja váltig közelgett . . . Végzetes és borzasztó kérdés tárult elém! Ha bajom, mely még lappang a szervezetben egy és ugyan az volna Dénes bátyáméval . . . és csak né-

hány szenvedésteli év áll előttem, mely idő alatt meg fogok nőszülni . . . mert hisz ez képezi életem legnemesebb programját, melynek megvalósításáért hét évig küzdöttem, mint *Jakob Ráchelért* . . . Nos . . . ha e néhány év lefolyása után ugyanoly hosszú s kínos betegség vinne a sirba, minő Dénes bátyámat eltemette . . . vajjon e bizonyosság nem ró-e reám olyan férfias kötelességet, melynek teljesítése végzetes . . .

Matild: Ne folytassa. Én tudom mire céloz . . . Felelek nyomban. Az öngyilkosság minden körülmények között megvetendő és elítélendő.

Andor: Ó, kedvesem . . . Csak lassan! Talán igaza lehet . . . De az adott esetben . . . Lássuk csak! A halál csirmagvával e rossz organizmusban csak nem szabad megnőszülni . . . Ugy-e, hogy ez semmi kétséget nem szenved? Nyomorult ember volna képes pillanatnyi gyönyörökért egy egész életre szóló szenvedésbe taszítani nőt s talán gyermekeket is . . . De ha valaki hét évig küzdött . . . várt . . . sóvárgott a boldogság után s végre elérte . . . csak kezét kell kinyújtania . . . Jó! Nem nyújtja ki . . . De hát mi történjék a másik féllal . . . A hü . . . az odaadó menyasszonnyal . . . a szerelem és hűség e nemes martirijával . . . Szabad-e azt a tövis koronát, melyet oly soká viselt homloka körül, újból s most már talán örökre feje köré fenni . . . Megmondani neki a valót . . . a mi egyértelmű ránézve a megsemmisülés . . . Vagy titkolni mindent s elődázni hazug

Botrányos jelenetnek volt szemtanuja, lapunk tudósítója kedden délután 3 órakor. A bajai mozgófénykép-színház egyik fiatal alkalmazottja névszerint *Konta János* benzínert ment egy kis kézikocsit vonva maga után, melyen egy circa ötven literes üres üveg volt. A gyerek gyanútlanul haladt a kocsiuton, amikor hátulról nekihajtottak a kocsijának úgy, hogy a gyerek kocsival együtt felbukott, a nagy üveg összetört. S mit tett a kocsi, aki csaknem végzetes szerencsétlenségnek volt okozója? Eszeveszetten kezdett hajtani, mit sem törődve a földön fetregő gyerekekkel. Amikor a fiu, kinek az ijedtségen kívül szerencsére nem történt baja, feltápázkodott, a kocsi után iramodott, de biz azt beérni nem tudta. Úgy halljuk, hogy a kocsi *Singer Mór* sükösdői kereskedő volt, hogy kik ültek a kocsin nem tudjuk. A lelketlen kocsi megérdemelne negyvenyolc óra kurtavasat, annyi bizonyos.

A Bajai Szociáldemokrata-párt az általános titkos választói jog érdekében folyó évi október hó 6-án, délelőtt fél 10 órakor a Szentháromság-téren nyilvános nagy népgyűlést tart a következő napirenddel: Miért nem dolgozunk október 10-én?

A tüdővész pusztításai. A *Tuberkulózis* ma érkezett számában olvassuk, hogy a tüdővész, ez a borzalmas epidémia június havában 6950 egyént pusztított el Magyarországon. Statisztikai adatokat közöl továbbá, hogy e hónapban épen Bácsme gyében pusztított legnagyobb mértékben, mert magában Bácsme gyében 258-an pusztultak el. Ijesztően magas a Szabadkán elhaltak száma, hol júniusban

okokból a házasságot... E közben arra kényszeríteni, hogy a nő, aki szent odaadásal csüngött szerelmi tárgyán, most üljön le kórágya mellé s várja be a kimondhatatlan véget.

Matild: (*borzongva.*) Amit ön itt elmondott... az borzasztó... s én igazán nem is tudom...

Andor: Bocsásson meg kedvesem... Igaza van... Miután a vihar elvonult fejünk felől... már most ostobaság azt fejtegetnünk, hogy mi lett volna, ha csakugyan külön... De látja... Én bevallom... mikor még nem láttam helyzetemet annyira megnyugtatónak... örvény szélén jártam... Igen, Matild... Ha az orvos szavai arról győztek volna meg...

Matild: Ne folytassa.

Andor: (*Gyengéden átkarolja Matild derekát s magához vonja, aztán mélyen szemé közé tekint.*) Megvetett volna... Kárhoztatott volna? Azaz az érzéssel kísért volna ki örök nyugvóhelyemre, hogy nem helyesen cselekedtem, mikor kettévágtam a gordiusi csótot?

Matild: (*Reszketve, fázva simul Andor keblére.*) Ne képzeljen ilyeneket tőlem!

Andor: Ah kedvesem... gyáván ki akar bujni a felelet elől... Én pedig nem tudok a lelkiismeretemmel megbékülni, amíg az ön ajkáról nem hallom, hogy: az a halálos ítélet, mely már többé nem fenyeget... igazságos lett volna...

Matild: Ah, ilyenek maguk filozófusok... Töprengenek... Kutatnak akkor is, ha arra

ötvenen lettek a kór áldozatává, míg Baján mindössze hárman. Ugyanezen hónapban Zomborban huszan, Ujvidéken kilencen haláltak meg tüdővészben.

Végre nem szorultunk már rá, hogy mesterségesen előállított szénsavat használjunk. A Buziásfürdőn létesített nagyszabású szénsavművek természetes, vegyileg legtisztább szénsavat bármely mennyiségben kartellen kívül szállítanak a világhírű buziásfürdői természetes szénsavas forrásokból.

Bácsszenttamáson bezárták a korcsmákat. A mulatságairól híres Bácskának leg-híresebb községéből jön a hír, hogy elrendelte a korcsmák bezárását vasárnapon és ünneppon. A képviselőtestület ezen határozatot egyhangulag hozta. — Legtöbb községben tudják, hogy a lakosság romlásának főoka a vasárnapi korcsmázásokban keresendő — de a bajt orvosolni nem merik. Szenttamás megmutatta a példát; kívánatos, hogy minél számosabb követőre találjon.

Görvélykóros gyermekek szedjék a »Sirolin Roche«-t. Ez a legjobb creosot-készítmény, melyet a gyermekek a legszívesebben szednek. Kitűnő hatással van az általános jóérzésre. Az orrsecretiók elmúlnak és a dagاناتok visszamennek. Jobban használ mint csukamájolaj és vas, melyekkel párhuzamosan is jó ideig használható. Kapható a gyógytárakban.

Korlátozzák az ügynökösködést. A kereskedelmi miniszter egy felmerült eset alkalmából azt az elvi jelentőségű határozatot hozta, hogy ügynököknek okmányok beszerzésére iparigazolvány nem adható. Ily okmányok beszerzésével leginkább olyan ügynökök

semmi szükség... De mi közöm van nekem a szomszédhoz, akinék a háza ég... Mért gyötörjön az a borzasztó probléma, hogy nem kötelessége-e megmenteni a szunnyadó családot, alvó hitvest és gyermeket... habár ezalatt rászakad is a tető...

Andor: Igen... Igen... de a nő és a gyermekek meg volnának mentve... S azonkívül a te képbeszéded nem is talál... Mert hisz a férfi is megmenekülhet... Holott itt...

Matild: Nos — igazad van... Ez az eset sulyosabb... Ugy állítottad fel önkényüleg — hogy ne maradjon ut a menekülésre... Kizártál minden lehetőséget arra nézve, hogy valami jobbra forduljon... Problémád... Szerencsére probléma... A megoldás... nos igen! Borzasztó... Nem tudok ellene mondani... De engedd, hogy fátyolt borítsak reá... és soha... soha ne beszéljünk többé róla.

II. JELENET.

(Mérey Andornál. A falak körül könyvszekrények vastag foliansokkal telerakva. Asztal, szék és kereveten könyvek hevernek szanaszét. Éjfél van. Andor lámpa mellett íróasztalnál ül és ír. Majd befejezi a levelet s lepecsételve asztalára helyezi. Aztán kinyitja asztalfiókját, melyből töltött revolvert vesz elő. Lelki nyugalommal áll a tükör elé s a fegyver csövét halántékának irányozza. Egy dördülés s Andor holtan terül el a padozaton.)

foglalkoztak, akik üzletek és ingatlanok adásvételét, valamint jelzálog kölcsönök megszerzését közvetítették.

Magyar otthon. Elsőrangú penzió. Családok, házaspárok és magános urak részére. Elegánsan berendezett különbejárta szobák. Rézágak, fürdők, lift. Olesó árak. Főherceg Sándor-utca 30. sz. Budapest.

Szerkesztői üzenetek.

m. f. Meleghangú sorait hálás köszönettel vesszük tudomásul, magát a szép levelet pedig bekereteztetjük és szerkesztőségünk egyik díszhelyén fogjuk kifüggeszteni. — Szíves üdvözet!

F. Dezső, Helyben. Ha csak lehetséges lesz, helyet szorítunk neki, bár hosszabb léleketű dolgokra ezentúl kevésbé lesz helyünk. Szíves gratulációját hálásan köszönjük s reméljük, hogy b. támogatását a jövőben sem fogja megvonni tőlünk.

Pubi. Ejnye, ejnye, de gonosz a mája a kis „pubinak”. Tudja Ön nagyon jól, hogy nem azt akarta mondani az a körlevél, hogy azok az iparosok *hason foglalkoznak*. A *hasonfoglalkozás* helyett *hasonló* foglalkozást értett, csupán — persze helytelenül — megkurtította a „hasonló” szavat. Amint az írásból sejtjük, ön nagyon öreg *pubi* lehet.

Többeknek. Azon t. előfizetőinknek, kik a hetilapra szóló előfizetésüket ez év végeig lerótták, csupán a 87 fillérisi külömbözetet fizetik meg, mely összeggel a *napilap*-ra való előfizetésük lesz dec. végeig kiegyenlítve.

Borban az igazság. Ebben igaza van, csak hogy nem a penészes borban, amelyet Ön nem tud ezen bajából gyógyítani. Pedig lehet. Ha a bor a penészes szagot a penészes szőlőtől kapta, úgy tessék azt többször átfejtetni s a hordót mindannyiszor kiképezni; ha azonban a bor a dohos szagot a penészes hordótól kapta, úgy annak nincs más segítsége, minthogy az ember az ilyen bort azon penészesen — megissza.

Segédszerkesztő: **Wagner Antal.**

Vérszegénységet

rendkívül gyorsan gyógyít a SCOTT-féle Emulsió és az ezen betegségből származó kedélytelenséget, csüggedést és gyengeséget is elhárítja. Az a jó hírnév, melyet a SCOTT-féle Emulsió kivívott magának, különösen

Vérszegénység

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — kérjük figyelembe venni.

eseteiben, azon alapszik, hogy annak elkészítéséhez azokat a legfinomabb szereket használják, melyek pénzért egyáltalában beszerezhetők, s amelyeket sok évi tapasztalat alapján tudtak felismerni, továbbá, hogy ezen alkatrészek a sajátos SCOTT-féle eljárás által izletes, könnyen emészthető Emulsióvá dolgoztatnak fel. Ennek eredménye ezen készítmény, melynek tápereje felülmulthatatlan.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fill. Kapható minden gyógytárban.

NYILT TÉR.

Ezen rovatokban közöltékért a szerkesztőség nem vállal felelősséget.

Dr. Róna Dezső kórházigazgató lakását **Erzsébet királyné-utca 17. szám** alá helyezte át. Ugyanott tartja rendeleseit is.

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testsúlyt, megszünteti a köhögést, váladékot, éjjeli izzadást.

Tüdőbetegségek, hurutok, számarköhögés, skrofulozis, influenza

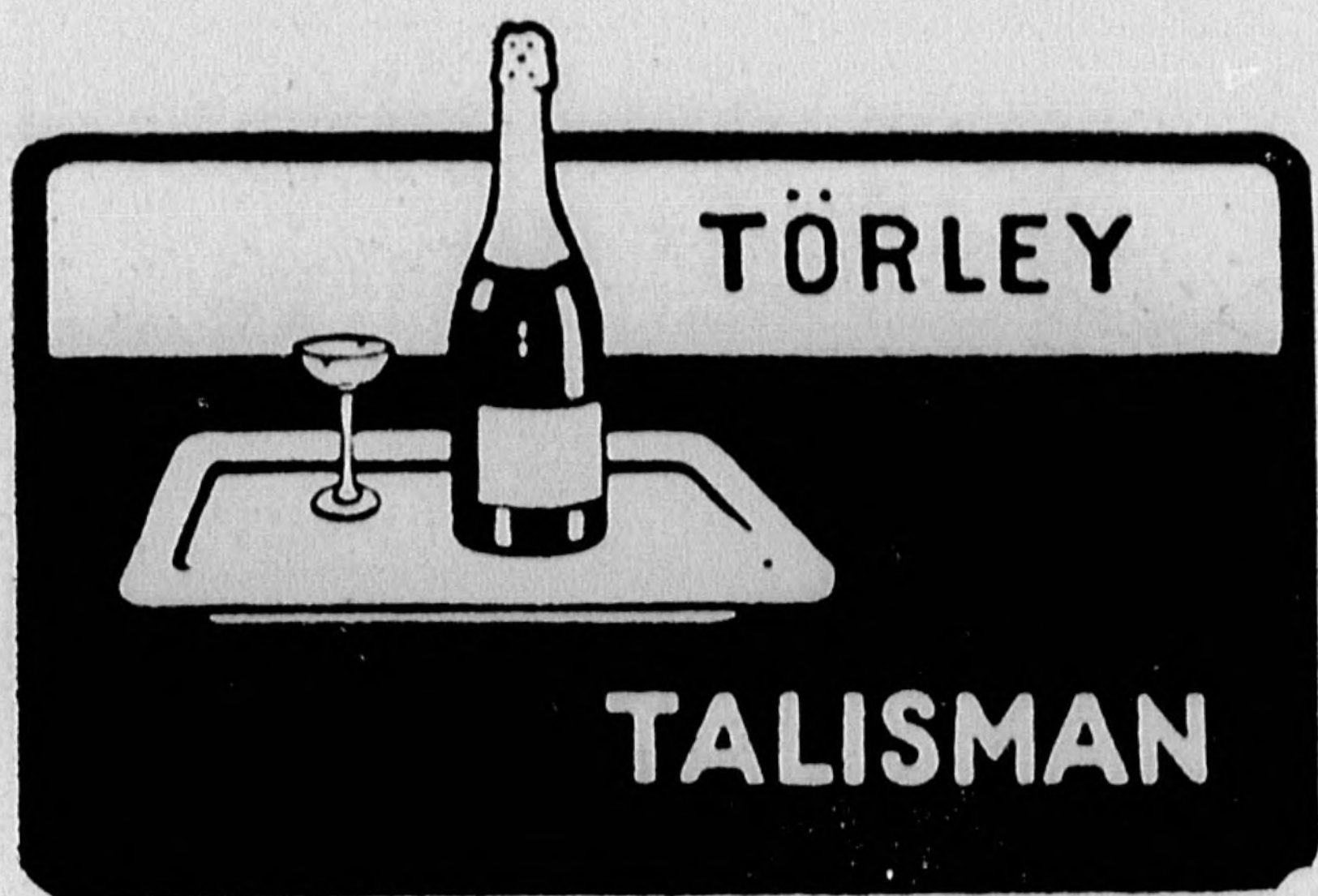
ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Minthogy értéktelen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc)

„Roche”

Kapható orvosi rendelre a gyógyszerárakban. — Ára üvegenként 4.— korona

Pártoljuk a magyar ipart!

Magyarország legnagyobb raktára

GYERMEK -ruhákban
-kötényekben
-fehérneműekben
-harisnyákban

stb. — Férfi-, női és gyermek-
DIVAT-ÉRTESÍTŐNKET
kívánatra ingyen és bérmentve küldjük.

Vogel Testvérek, Budapest.

Főüzlet: VI., Andrássy-út 33.
Fiókok: Bécsi-utcza 8 és Kerepesi-út 22.

M. kir. államvasutak.
M E N E T R E N D.

Érvényes 1907. évi október hó 1-étől.

Oda.				Baja — Szabadka.				Vissza.					
Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	213				Szv.	Szv.	Szv.	Szv.		
5402	5404	5406	5408					5401	5403	5405	5407		
I—III	I—III	I—III	I—III					I—III	I—III	I—III	I—III		
10 10	7 00	7 15	155 32	ind.	Budapest k. p. u. (183)	—	—	—	—	1 00	6 55	10 05	5 50
.	5 41	7 25	.	»	Belgrád (183)	—	—	—	—	.	7 33	10 38	.
3 05	7 48	11 30	4 55	»	Szeged-Rókus (184)	—	—	—	—	10 48	2 52	7 53	12 12
.	6 02	9 05	.	»	Dálja (184)	—	—	—	—	.	5 37	9 45	.
4 50	10 35	1 42	7 05	ind.	Szabadka (183, 184, 186)	—	—	—	—	9 29	12 48	6 20	10 28
5 03	10 48	1 55	7 17	.	Horvát tanyák 2. sz. őrház	—	—	—	—	9 17	12 36	6 08	10 14
5 09	10 54	2 01	7 23	.	Kelebiai tanyák 3. sz. őrház	—	—	—	—	9 11	12 30	6 02	10 07
5 16	11 01	2 08	7 30	.	Szabadkai tanyák 4. sz. őrház	—	—	—	—	9 04	12 23	5 55	10 00
5 25	11 10	2 17	7 38	.	Csikeria	—	—	—	—	8 56	12 16	5 48	9 52
5 33	11 19	2 25	7 46	.	Bácsalmási vöröserdő 8. sz. őrház	—	—	—	—	8 47	12 08	5 40	9 40
5 38	11 24	2 29	7 50	.	Bácsalmási szőlők	—	—	—	—	8 43	12 04	5 36	9 35
5 48	11 34	2 39	7 59	érk.	Bácsalmás (178)	—	—	—	ind.	8 34	11 55	5 27	9 22
6 03	11 46	2 54	8 09	ind.	Almás	—	—	—	—	8 24	11 45	5 17	9 12
6 09	11 51	3 00	8 14	.	Bácsbokod-Bácsborsód	—	—	—	—	8 19	11 40	5 12	9 06
6 33	12 15	3 26	8 42	.	Bajai szőlők 24. sz. őrház	—	—	—	—	7 54	11 15	4 47	8 38
6 56	12 38	3 49	9 05	.	Baja (214)	—	—	—	ind.	7 28	10 51	4 23	8 05
7 07	12 48	4 00	9 16	érk.	Zombor (214)	—	—	—	ind.	7 17	10 40	4 12	7 52
9 41	3 23	.	.	érk.						.	6 45	12 57	4 23

Oda.				Baja — Ujvidék.				Vissza.						
Vv.	Vv.	Szv.	Vv.	Szv.	214				Szv.	Szv.	Vv.	Vv.	Vv.	
7114	7112	7104	7116	7102					7105	7101	7115	7111	7113	
I—III	I—III	I—III	I—III	I—III					I—III	I—III	I—III	I—III	I—III	
.	.	.	10 10	7 00	ind.	Bpest kpu. (183 213)	—	—	—	—	6 55	10 05	5 50	.
.	.	.	4 50	10 35	ind.	Szabadka (213)	—	—	—	—	12 48	6 20	10 28	.
.	4 00	.	7 22	1 15	ind.	Baja (213)	—	—	—	6 33	8 53	3 23	7 00	.
.	4 11	.	7 32	1 25	.	Baja-szállás város	—	—	—	6 24	8 46	3 15	6 52	.
.	4 25	.	7 45	1 38	.	Vaskut	—	—	—	6 07	8 31	2 59	6 36	.
.	4 51	.	8 10	2 01	.	Gara	—	—	—	5 43	8 10	2 37	6 10	.
.	5 06	.	8 25	2 15	érk.	Regőce (178)	—	—	ind.	5 25	7 55	2 17	5 47	.
.	5 09	.	8 26	2 16	ind.	Órszállás	—	—	—	.	7 54	2 14	5 42	.
.	5 37	.	8 54	2 39	.	*Körtés 13. sz. őrház	—	—	—	.	7 38	1 57	5 25	.
.	5 47	.	9 04	2 48	.	Gádor	—	—	—	.	7 21	1 35	5 05	.
.	5 56	.	9 12	2 56	.	Magyarut 16. sz. őrház	—	—	—	.	7 14	1 28	4 58	.
.	6 08	.	9 24	3 07	.	Nenadics	—	—	—	.	7 01	1 14	4 40	.
.	6 15	.	9 31	3 14	.	Zombor (184)	—	—	ind.	.	6 55	1 08	4 34	.
.	6 25	.	9 41	3 23	érk.					.	6 45	12 57	4 23	.
.	.	10 10	.	7 15	ind.	Bpest kpu. (183 184.)	—	—	—	—	1 00	Szv.	.	5 50
.	.	5 00	.	2 02	»	Szabadka (184)	—	—	»	—	9 16	7 103	.	10 35
.	.	.	.	—	»	Dálja (184)	—	—	»	—	9 30	I—III	.	9 45
2 25	.	6 51	.	3 46	ind.	Zombor (184)	—	—	—	—	6 10	11 20	.	7 00
2 31	.	6 57	.	3 52	.	Zombor-vásártér	—	—	—	—	6 03	11 13	.	6 52
2 41	.	7 07	.	4 02	.	Fernbachszállás	—	—	—	—	5 54	11 04	.	6 41
2 50	.	7 16	.	4 11	.	Zsarkovác	—	—	—	—	5 45	10 56	.	6 32
3 06	.	7 30	.	4 25	.	Sztapár	—	—	—	—	5 32	10 42	.	6 15
3 35	.	7 49	.	4 44	.	Szilberek	—	—	—	—	5 16	10 28	.	5 51
3 46	.	8 00	.	4 56	.	Militics 27. sz. őrház	—	—	—	—	4 58	10 10	.	5 31
4 05	.	8 10	.	5 06	.	Hódság	—	—	—	—	4 48	10 02	.	5 21
4 46	.	8 35	.	5 31	.	Paripás	—	—	—	—	4 29	9 45	.	4 43
5 00	.	8 49	.	5 45	.	Parrag	—	—	—	—	4 08	9 25	.	4 10
5 08	.	8 57	.	5 53	.	Pelvayszállás 35. sz. őrház	—	—	—	—	3 59	9 16	.	3 59
5 16	.	9 05	.	6 01	érk.	Szépliget (180)	—	—	ind.	.	3 50	9 09	.	3 50
5 40	.	9 16	.	6 05	ind.	Bulkeszi	—	—	—	.	3 26	9 07	.	3 21
5 54	.	9 30	.	6 17	.	Petróc-Dunagálos	—	—	—	.	3 12	8 55	.	3 06
6 16	.	9 45	.	6 50	.	Ó-Futrak	—	—	—	.	3 01	8 44	.	2 49
6 50	.	10 10	.	6 55	.	Chotekpuszta 46. sz. őrház	—	—	—	.	2 32	8 16	.	2 10
7 00	.	10 19	.	7 05	érk.	Ujvidék (181, 182, 183.)	—	—	ind.	.	2 21	8 04	.	1 45
7 13	.	10 31	.	7 17	.					.	2 07	7 51	.	1 30
11 57	.	.	.	10 38	érk.	Belgrád (183)	—	—	ind.	.	.	5 41	.	7 25

Első cs. és kir. osztrák magyar kizárólag szab. viharmentes.

HOMLOKZAT FESTÉK-GYÁR

KRONSTEINER KÁROLY

Bécs III. Hauptstrasse 120 saját házában.

Kívánatra ingyen próba mintakönyv prospektus.

Kronsteiner-féle új zománc **HOMLOKZAT-FESTÉKE** hatás. védve.

Ötven különböző minta, vízzel keverhető, mosható, viharmentes, tűzálló, zománcozott, csak egyszerű mázolás. Jobb, mint az olajfesték. Évek során szállítja cs. és kir. uradalmak, katonák és civilintézmények, vasutaknak stb. Minden résztvevő kiállításon első díjjal jutalmazva. Legolcsóbb festék homlokzatokra belterületre, különösen iskolák, kórházak, templomok, kaszárnyákhoz stb. és mindenféle más tárgyhöz. Egy négyzetméter ára 2 1/2 kr. Meglepő eredmény. HOMLOKZAT-FESTÉK viharmentes, mészből, oldható, 49 minta olajfestékekkel azonos klgr.-ja 12 krtól följebb.

Főelárusítók: Wagenblatt és Henerári Baja.

Uj nagy butorraktár!

ROSENFELD ÉS WEISZ MODERN BUTORRAKTÁRA

BAJÁN, Mészáros-féle ház, Erzsébet-királyné-uteza 2. sz.

Teljes lakásberendezések úgy egyszerű, mint
a legmodernebb kivitelben állandóan raktáron!

Kárpitos és diszitó munkák a legizlésesebb
kivitelben saját műhelyünkben készülnek.

WEISZ JENŐ a „Magyar Műbutorgyár Részvény-Társaság“ volt kárpitos
művezetőjének személyes vezetése mellett.

Jutányos árak! Kedvező fizetési feltételek!

Uj nagy butorraktár!

özv. Spitzer Simonné és Társa tégla- és cementárúgyár BAJA.

Disznó váljuk
Itató váljuk
Jászólok
Kút fedlapok
Kút medenczék
Kémény fedlapok
Oszlop fedlapok
Kerítés fedlapok
Drótbetétes csövek
Árnyékszék tölcserék

Vizfelfogó medenczék
Kályha alátétlemezek
Virágvázak
Sirkövek
Sir kerítések
Sir fedlapok
Egyszerű cementlapok
Római mozaik cementlapok
Diszes és márvány cementlapok
Metlaeh és fayence lapok

I. darabos mész
Beocsini Roman cement
Beocsini Portland »
Elszigetelő lemez
Stuccatur nád
Mindennemű tégla és
cserépárúk
Elvállaljuk: **terazzo**
és minden a szakmába
vágó **beton** munkákat.

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐI

SZÉNSAV-MŰVEK

ujjonnan berendezve kartelen kívül szállítanak azonnal bármily meny-
nyiségű természetes vegyileg legtisztább folyékony

≡ SZÉNSAVAT ≡

a világhírű buziásfürdői szénsavforrásokból szoda-
vizgyártáshoz, vendéglősöknek és egyéb iparicélokra
össze nem tévesztendő mesterségesen előállított,
kevésbé kiadós szénsavval.

Megbízható, szigorúan lelkiismeretes kiszolgálás!

buziásfürdői ásvány- és gyógyvizek

1/1 és 1/2 literes üvegekben.

Szív-, vese- és hólyagbántalmaknál utol nem ért gyógyhatás.

Elsőrendű asztali víz!

Felvilágosítással készségesen szolgál!

Muschong-buziásfürdői szénsavművek és ásvány-
vizek szétküldési telepe: **BUZIÁSFÜRDŐN.**

Sürgőnyezim: Muschong, Buziásfürdő. — Interurban telefon 18. sz.

Feltűnő ujdonság!

DELICE

— Minden hirdetés felesleges. —
A dohányzó egyszer veszi és többé
mást nem szíhat.

Legjobb valódi francia szivarka-
papír és szivarkahüvely kapható
az ország minden
különlegességi árudájában.

MIT IGYUNK?

hogyan egészségünket megóvjuk,
mert csakis a természetes
szénsavas ásványviz erre a
legbiztosabb óvszer.

Igyunk mohai
Igyunk mohai
Igyunk mohai
Igyunk mohai

ÁGNES-

A mohai Ágnes-forrás, mint természetes Szénsavdús ásványviz, föltétlenül tiszta, kellemes és olcsó savanyúvíz; dús szénsavtartalmánál fogva nemcsak biztos óvszer fertőző elemek ellen, hanem a benne foglalt gyógyóknál fogva kitűnő szere a legkülönbözőbb gyomor-, légcső- és húgyszervi betegségeknek. 26 év óta bebizonyosodott, hogy még ragályos betegségektől is, mint typhus, cholera, megkíméltettek azok, a kik közönséges ivóvíz helyett a bakteriummentes mohai Ágnes-vizzel éltek. Legjelesebb orvosi szaktekintélyek által ajánlva. Számos elismerő nyilatkozat a forrás ismertető füzetében olvasható. Háztartások számára másfél literesnél valamivel nagyobb üvegekben minden kétes értékű mesterségesen szénsavval telített víznél, sőt a szódavíznél is olcsóbb; hogy az Ágnes-forrás vizét a legszegényebb ember is könnyen megszerezhesse, nagyobb vidék: városokban A forráskezelőség. — Kapható minden fűszerüzletben és elsőrangú vendéglőben.

KEDVELT BORVIZ!

Főraktár: **DRESCHER GYULA** úrnál Baján.

Nyomatott Nánay Lajosnál Baján.